

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
Daglig leder: Marga van der Wal
Redaksjonssjef: Mari Skurdal (perm.)
Nyhetsssjef: Alf Skjeseth (konst.)
Kulturredaktør: Sarah Sørheim
Utenriksredaktør: Eline Lønnå

Utgitt av © Klassekampen AS.
Ettertrykk og elektronisk viderefordeling er tillatt uten etter særskilt avtale.

Løsningen

■ I går ble det kjent at det omstridte salget av fem Aker-selskaper til Aker Solutions, der staten og svenske Wallenberg har en eierandel gjennom eierselskapet Aker Holding, likevel skal behandles på generalforsamling. Dermed er konflikten løst, i den forstand at staten har fått gjennomslag for at forsøkene fra Aker-sfæren på å omgå aksjonæravtalen ved å la et underselskap av Aker Solutions stå for kjøpet, ikke er akseptert. En revidert aksjonæravtale skal sikre at nærstående transaksjoner i forhold til Aker Solutions ASA og datterselskapet skal behandles i Aker Holding. Samtidig har staten og Wallenberg akseptert de opprinnelige verdivurderingene, etter at den amerikanske banken UBS har konkludert med at de er rimelige. Med denne løsningen har staten fått aksept for det som var regjeringens og næringsministerens hovedpoeng, at det var uholdbart at dette salget ikke ble forelagt generalforsamlingen i Aker Solutions. Det avgjørende for staten – og Wallenberg – var ikke prisen, men det prinsipielle rundt behandlingen.

■ Til tross for denne, etter vår oppfatning salomoniske løsningen, er verken høyresida eller kommentariatet i næringslivsmediene fornøyde. Frps næringspolitiske talsmann Øyvind Korsberg snakket i går om en «pinlig innsats» fra næringsminister Sylvia Brustad, mens KrFs Inge Sørfohn mente regjeringen hadde «kapitulert fullstendig». Økonominettstedet E24s kommentator Elin Ørjasæter karakteriserte løsningen som en «full knockoutseier for Røkke». Det paradoksale er at Ørjasæter – likhet med svært mange andre kritikere – egentlig ikke har vært opptatt av Røkkes framgangsmåte i denne saken; den aksepterer de langt på vei. I stedet har poenget vært å delegitimere statlig eierskap i industrien på generelt grunnlag. Ørjasæter hevder at det hadde vært like greit hvis Aker Solutions var solgt ut av landet. De fleste markedsliberale kritikerne, inkludert jusekspertisen på Norges Handelshøyskole, har i praksis argumentert for at Røkkes salg har vært helt i orden, det som derimot ikke har vært i orden, er statens eierskap norsk industri. Men det handlet faktisk ikke denne saken om.

BJØRGULV BRAANEN

Raisins from heaven

Kalenderen
12. MAI

Det fins en grunn til at mange berlinere over de 60 har en stor forkjærlighet for rosiner. I dag er det 60 år siden Sovjet hevet blokaden av Vest-Berlin.

Etter 462 dager, og en måned og tre dager etter at Nato-pakten ble undertegnet, ga Kreml ordre om at

protesten mot valutareformen i Vest-Tyskland for å stanse inflasjonen var over, og at innfartsveien til Vest-Berlin dermed kunne åpnes igjen. Valutareformen kom 23. juni 1948. Blokaden tok til dagen etter.

USA-generalen Lucius D. Clay ville helst ha angrepet de sovjetiske styrkene i Øst-Berlin på bakken, men president Harry Truman satte ned foten. I stedet kom luftbrua, under

Rosiner i lasten

Clays kommando, i stand til flyplassene Tempelhof, Tegel, Gatow og Havel See. 2,25 millioner tonn med forsyninger ble fløyet inn, til sammen 277.804 flygninger. Begrepet «Candy-Pilot» oppsto da en amerikansk flyger kastet ut sjokolade like før landing. Snart regnet det sjokolade, rosiner, og tyggegummi under innflygingene.

PMJ

Det er fortsatt grunn til å diskutere hva frihet er.

Politisk frihet

Bjørgulv Braanen
FOKUS

Den britiske idéhistorikeren

Quentin Skinner var i Norge i forrige uke i forbindelse med utgivelsen av essaysamlingen «Vilkårlig makt» (Res Publica). Jeg hørte ham også på Blindern på «Frokost med Bernt» (Hagtvet), der Håvard Nilsen, som også har skrevet forordet til den norske utgivelsen, holdt i tømmene. Vi presenterte også boka og forfatteren her i avisa i forrige uke, og nå håper jeg svært mange plukker den opp, fordi spørsmålene som reises, oppleves så viktig i dag i kjølvannet av markedsliberalismens sammenbrudd.

Liberalismen har blitt våre moderne vestlige samfunns dominerende ideologi, og den preger det meste av hvordan vi tenker. Derfor er det også så interessant når Skinner rekapitulerer den tenkningen som liberalismen bekjemper og langt på vei beseiret – det han kaller republikanismen. Han går da tilbake til en tid i engelsk historie da en radikaldemokratisk republikanisme var på offensiven, noe som førte fram til den engelske

revolusjonen i 1649, da kongen ble halshogd, republikken innført og Overhuset avsatt. John Milton («Paradise Lost») var blant republikkens forsvarere, mens Thomas Hobbes (1588–1679), nettopp her i disse stormfulle årene, la ned noen av grunnsteinene for den seirende liberalismen.

I Thomas Hobbes' hovedverk

«Leviathan», påbegynt i 1649, utvikler han ideen om at frihet utelukkende er et «fravær av ytre hindringer». Dette innskrenkede frihetsbegrepet er forsøk på å utmanøvrere republikanerne, som mente at definisjonen på å være fri var å ikke være underlagt en annens herredømme. Hos republikanerne er det uavhengigheten og selvstendigheten som er det avgjørende, ikke et formelt

«Dette frihetsbegrepet kan legitimere undertrykkelseforhold»

«fravær av ytre hindringer», en definisjon som gjorde at Hobbes og hans etterfølgere kunne argumentere for at mennesker, selv om de var underlagt en annens makt, eller underkastet en annens vilje, kunne være frie.

Hobbes skriver for eksempel helt entydig at når en mann underkaster seg en seierherre for å unngå det forestående dødsstøtet, så er det en viljeshandling fra en fri mann. Ettersom det å underkaste seg en erobrer er basert på samtykke og sluttet i en pakt, kan et menneske som underkaster seg på denne måten, umulig være en

slave, slik både Leveillerne (utjevnerne) og de andre republikanerne hevdet. De var igjen inspirert av greske og romerske forkjempere for folkestyrte stater, som Aristoteles og Cicero, og seinere Machiavelli, som sto i denne republikanske tradisjonen.

Hobbes' idé om at frihet handler

om en frihet fra stengsler, altså en negativ frihet, er utviklet og videreført av seinere liberale tenkere. Problemet med dette frihetsbegrepet er at det også kan legitimere ulike former for avhengighets- og undertrykkelsesforhold, og reduseres til passiv rettighetspolitikk myntet på avmechtige borgere. Derfor er det så interessant å lese Skinners gjenfortelling av den republikanske tradisjonen, som insisterer på at folket er i stand til å styre seg selv, med idealer om den aktive borger i en republikk der målet for samfunnsdeltakelsen er «res publica», den felles sak, det felles beste.

Eller som Machiavelli formulerte det: «Den eneste samfunnsformen som lar oss bevare friheten til å følge våre mål, må være der hvor det gir mening å si at samfunnet er fritt». Det er ikke streben etter individets beste, men streben etter det felles beste, som fostrer høytestående samfunn. Vi oppnår frihet fra stengsler bare som et resultat, ja kanskje også som belønning, for vår anerkjennelse av og streben mot det felles beste, også når det går på bekostning individuelle og private formål. Omtrent det motsatte av Gordon Gekkos devise i filmen «Wall Street» fra 1987: «Greed is Good!»

Bjørgulv Braanen

bjorgulv.braanen@klassekampen.no

Doonesbury

av G.B. Trudeau

